

DE SOCIALE AGENDA VAN DE NIEUWE EUROPESE COMMISSIE

Marianne THYSSEN,

*Europees commissaris voor Werkgelegenheid, Sociale Zaken,
Vaardigheden en Arbeidsmobiliteit*

1. INLEIDING

Geachte professoren, mijnheer de Gouverneur, beste alumni en studenten, dames en heren,

Het is mij een genoegen om hier vanavond aanwezig te zijn. Als Commissaris voor Werkgelegenheid, Sociale Zaken, Vaardigheden en Arbeidsmobiliteit, én als juriste, draag ik het *Tijdschrift Sociaal Recht*, en haar bijbehorende prijs om jonge auteurs aan te moedigen, uiteraard een warm hart toe.

Bovendien kom ik graag naar Brugge. Niet enkel omdat dit zo een mooie stad is, maar omdat haar historische schoonheid een tastbaar bewijs is van onze geschiedenis – de Vlaamse, maar evengoed de Europese. En tegelijk is dit ook een toekomstgerichte stad, want hier huist onder meer het Europacollege, dat jonge mensen met de nodige kennis in het Europese project lanceert. Verleden en heden smelten hier samen tot toekomst. En laat dat precies mijn visie op Europa weerspiegelen: we moeten fier zijn op onze geschiedenis, we moeten ons bewust zijn van onze actuele troeven, en we moeten geloven in onze toekomst.

De Europese Commissie kijkt alvast met gezonde ambitie naar de toekomst.

Ik krijg vandaag de kans om u het beleid van de Commissie Juncker toe te lichten, en uiteraard zal ik in het bijzonder focussen op het sociale beleid. Een toepasselijk thema met het oog op het werk van Juan Luis Vives, de 16de-eeuwse denker die een deel van zijn leven in deze stad doorbracht en zich toen al een voorstander toonde van een verenigd en sociaal voelend Europa.

Vandaag – 500 jaar later – hebben we godzijdank heel wat vooruitgang geboekt op het gebied van sociaal recht en sociale bescherming. Dat danken we aan de strijd en de wijsheid van velen voor ons. Stap voor stap hebben zij gebouwd aan een uniek systeem van sociale bescherming dat ons continent typeert en dat velen in de wereld ons benijden.

Het zwaartepunt van de sociale bescherming lag en ligt nog steeds op het lokale en nationale niveau – dicht bij de mensen en dat is ook goed zo. Toch heeft ook de Europese Unie, van bij haar ontstaan in de jaren 50 van de vorige eeuw, haar bijdrage geleverd.

- Denk maar aan het beginsel van gelijke beloning voor mannen en vrouwen, dat in het Verdrag is neergeschreven en waaraan het Hof in het bekende arrest-*Defrenne tegen Sabena* uit 1976 rechtstreekse werking gaf.
- Of aan het Handvest van de sociale grondrechten van werknemers ondertekend in 1989.
- Of aan het uitgebreide acquis over bijvoorbeeld veiligheid en gezondheid op het werk, met inbegrip van de Arbeidstijdenrichtlijn. Hier zal ik straks nog even op terugkomen.
- En natuurlijk is er de zeer complexe Europese wetgeving rond coördinatie van sociale zekerheid voor werknemers en zelfstandigen die gebruik maken van hun recht op vrij verkeer en in een andere lidstaat neerstrijken. Ik kan me inbeelden dat menig rechtenstudent zijn tanden hierop stukbijt, en dat dit voor professoren niet altijd het makkelijkst te onderwijzen vak is! Nochtans is dit vandaag een zeer

actueel en politiek geladen thema. Denk maar aan de verkiezingscampagnes in het Verenigd Koninkrijk of in Denemarken.

Grosso modo zijn er drie instrumenten waarover we als Europese Commissie beschikken om een sociaal beleid te voeren:

- (1) wetgeving;
- (2) aanbevelingen binnen het kader van het economisch bestuur van de EU; en
- (3) het Europees Sociaal Fonds, dat goed is voor bijna 10 % van het totale Europese budget.

Deze drie instrumenten wil ik ten volle inzetten om de ambitieuze sociale agenda van deze Commissie te verwezenlijken. Zoals Commissievoorzitter Juncker het graag zegt: we willen “een sociale triple A”-rating voor de EU.

2. DE UITDAGINGEN WAAR WE VOOR STAAN

De uitdagingen waar we voor staan, zijn niet gering.

Te beginnen met de werkloosheid die onaanvaardbaar hoog is. 24 miljoen werklozen, waarvan de helft langdurig werkloos is. 7,5 miljoen jongeren zonder werk of opleiding (in het jargon “NEETs” genoemd), en 123 miljoen mensen die een risico op armoede of sociale uitsluiting lopen.

Wat dat betreft, komt onze sociale visie nog steeds overeen met wat Vives in de 16de eeuw al zei, namelijk dat armoede en sociale uitsluiting het best bestreden worden door zo veel mogelijk mensen aan een job te helpen.

Daarom is – niet alleen wat het economische maar ook wat het sociale beleid van de Commissie betreft – jobcreatie een absolute prioriteit.

Natuurlijk zijn de cijfers die ik net genoemd heb voor een flink deel conjunctureel te verklaren. Ze zijn het gevolg van de financiële en economische crisis die sinds 2008 lelijk huishield in Europa.

Maar laten we onszelf niets wijsmaken: de crisis heeft ook structurele zwakheden blootgelegd die er voordien al waren, en waar we – allicht mee door de crisis – onvoldoende op gereageerd hebben.

Ik noem er enkele:

- 1) Door de vergrijzing van onze bevolking riskeren onze economieën in de nabije toekomst een tekort aan arbeidskrachten en komt de financiering van onze sociale zekerheidssystemen onder druk te staan.
- 2) Technologische ontwikkelingen, de vergroening van onze economie, en nieuwe vormen van arbeidsorganisatie veroorzaken verschuivingen op onze arbeidsmarkten: in nieuwe sectoren worden banen gecreëerd, maar in andere gaat werkgelegenheid verloren.
- 3) De globalisering biedt kansen, maar dwingt ons ook tot actie. Om onze comparative voordelen op de wereldmarkt te kunnen uitspelen, zullen we ons moeten specialiseren in hoogtechnologische en kennisintensieve activiteiten.

Of deze nieuwe omstandigheden louter een bedreiging vormen, dan wel of we nieuwe kansen benutten, hangt grotendeels af van ons eigen vermogen en onze wil om ons aan te passen en te innoveren.

We zien dat deze verschuivingen nu al belangrijke gevolgen hebben voor de manier waarop we werken. Ze zijn er nog wel: de mensen die hun hele leven lang voor eenzelfde werkgever werken, maar ze worden meer en meer de uitzondering. Mensen rijden steeds vaker jobs aan elkaar, glijden van het ene statuut in het andere, bewegen tussen lidstaten, werken als freelancer voor verschillende opdrachtgevers tegelijk, doen aan teleworking, blijven langer aan de slag.

Deze flexibilisering biedt mogelijkheden en is zeker nodig om onze economie concurrentieel te houden. Maar tegelijk verplicht ze ons ook om ons arbeidsrecht en onze sociale bescherming opnieuw tegen het licht te houden en te bekijken of ons rechtskader en onze socialezekerheidssystemen nog aan de realiteit van vandaag en morgen beantwoorden. Hierin ligt een tweede uitdaging.

Ten slotte zien we sinds het begin van de crisis een groeiende economische en sociale divergentie binnen de Unie. En ook dat vormt een uitdaging.

Hoewel alle lidstaten in 2015 op een positieve groei zullen kunnen rekenen, blijven de economische prestaties nog sterk uiteenlopen. De raming varieert van 0,2 % groei in Kroatië tot 3,5 % in Ierland.

We hebben dus een onevenwichtige groei.

Het aantal nieuwe banen neemt nu eindelijk weer toe, en dat is goed nieuws, maar de werkloosheid daalt te traag en ook hier zien we grote verschillen binnen de EU. Landen als Duitsland en Oostenrijk kennen een werkloosheidsgraad van minder dan 5 %, terwijl die meer dan 25 % bedraagt in Griekenland of Spanje. De jeugdwerkloosheid varieert van zo'n 7 % in Duitsland tot ongeveer 50 % in Griekenland en Spanje. Op vlak van armoederisicograad zien we verschillen gaande van 14,6 % in Tsjechië tot 48 % in Bulgarije.

Deze groeiende verschillen bedreigen onze stabiliteit en stellen de fundamenten van het Europese integratieproject op de proef. Dat manifesteert zich bijvoorbeeld in het spanningsveld dat bestaat rond het reddingspakket voor Griekenland. Maar ook in het debat rond arbeidsmobiliteit voel je die druk.

3. BELEIDSREACTIE

Dames en heren,

U begrijpt: de uitdagingen waar we in Europa voor staan zijn niet min. Maar toch ben ik ervan overtuigd dat we ze het hoofd kunnen bieden. Tenminste: als we op alle niveaus de moed hebben om de juiste stappen te zetten en daarin te volharden.

Vanuit de nieuwe Europese Commissie zijn we dat alvast van plan. Het is een fundamenteel onderdeel van "de nieuwe start voor Europa" die door Jean-Claude Juncker werd aangekondigd.

Binnen mijn bevoegdheidsdomein wil ik met de verschillende instrumenten die ik heb:

- volop inzetten op jobcreatie en het investeren in mensen;
- arbeidsmobiliteit verder blijven ondersteunen, op een manier die eerlijk is voor iedereen;
- streven naar een moderne Europese arbeidswetgeving die beantwoordt aan de realiteit van vandaag; en
- samen met de lidstaten, sociale bescherming bieden en sociale uitsluiting bekampen.

En bij dit alles wil ik de sociale partners nauw betrekken, bouwend op hun positieve bijdrage tot de sociale markteconomie die we vandaag kennen.

3.1. Jobcreatie en investeren in mensen

Laten we beginnen met jobs – onze eerste prioriteit. Een magische oplossing is er niet, maar ik geloof in het gelijktijdig volgen van verschillende sporen:

- we moeten de investeringsmotor weer in gang krijgen;
- we moeten onze structurele hervormingen voortzetten;
- we moeten investeren in vaardigheden;
- en we moeten ons in het bijzonder concentreren op jeugdwerkloosheid.

Sta me toe deze verschillende sporen kort toe te lichten.

3.1.1. *Het Europees Investeringsplan*

Door middel van een investeringsfonds – het zogenaamde Juncker-fonds – en een beter investeringsklimaat willen we de groei in Europa stimuleren en banen creëren.

Het Europees Investeringsfonds mikt op het privékapitaal. Het brengt Europese overheidsmiddelen aan als garantie voor particuliere investeerders. Want er is veel geld op de private markt beschikbaar. Maar het slaapt of wordt elders in de wereld geïnvesteerd omdat het vertrouwen in het ondernemingsklimaat in Europa ontbreekt.

Via het investeringsfonds willen we het vertrouwen in levensvatbare investeringen opkrikken en een brug slaan tussen potentiële investeerders en de reële economie, die een forse injectie van vers kapitaal nodig heeft.

Met 21 miljard euro, afkomstig uit de EU-begroting en van de Europese Investeringsbank, willen we minstens 315 miljard euro aan investeringen aanboren.

Dit bedrag kan nog aanzienlijk hoger zijn als ook de lidstaten in het fonds investeren, wat sommige al hebben toegezegd.

De projecten voor dit Investeringsfonds zullen geselecteerd worden door experts, niet door politici. En de investeringen zijn bedoeld voor strategische en toekomstgerichte sectoren zoals energie, transport, digitalisering, opleiding en innovatie. Niet alleen voor grote ondernemingen, maar ook voor kmo's.

Met dit fonds hopen we een soort investeringsnieuwbal op gang te brengen. Want met 315 miljard euro komen we er niet. Het investeringsklimaat moet fundamenteel verbeteren en ons concurrentievermogen moet worden versterkt.

Dus moeten we tegelijk de interne markt verdiepen en voluit benutten. En de administratieve rompslomp terugschroeven om ruimte voor ondernemen te creëren.

3.1.2. Structurele hervormingen

Maar het stimuleren van investeringen alleen is niet genoeg. Het zal enkel tot nieuwe banen leiden als we de combinatie maken met noodzakelijke structurele hervormingen.

Dit is nergens duidelijker dan op de arbeidsmarkt. Er zijn te veel obstakels om nieuwe mensen aan te werven. En onze arbeidsmarkten zijn niet aangepast om optimaal te profiteren van technologische innovaties en nieuwe werkwijzen.

Onze gegevens tonen duidelijk aan welke lidstaten de grootste veerkracht hebben getoond tijdens de crisis. Het zijn de landen die investeren in een actief arbeidsmarktbeleid. Die een sterk sociaal vangnet combineren met een doordacht activeringsbeleid. Die consequent inzetten op opleiding en vorming, op levenslang leren. En die een goed functionerende sociale dialoog kennen. Die landen hebben een voor-sprong en moeten een inspiratiebron zijn voor de hele Unie. En daar wil ik mee mijn schouders onder zetten.

Het Europees Semester biedt mij daartoe een krachtige hefboom. Via het economisch toezicht formuleert de Commissie zeer concrete aanbevelingen aan de lidstaten. Zij worden aangemoedigd om zich op belangrijke hervormingen te concentreren, zoals het dynamischer maken van hun arbeidsmarkt, het aanpakken van de hoge werkloosheid bijvoorbeeld door te investeren in vaardigheden en performante arbeidsbemiddelingsdiensten, of het waarborgen van een efficiënt pensioen- en socialezekerheidsstelsel.

3.1.3. Vaardigheden

Deze combinatie van ons Investeringsplan en structurele hervormingen vormt de kern van het werkgelegenheidsbeleid van de Commissie. Maar we zijn ons ervan bewust dat we ons niet mogen beperken tot een beter kader voor het creëren van jobs.

We moeten ook zorgen dat mensen over de nodige vaardigheden beschikken om deze in te vullen – ook die nadruk op scholing sluit trouwens nauw aan bij Vives' visie uit 16de eeuw!

Onderwijs en opleiding spelen een cruciale rol. Uit studies blijkt dat een goede opleiding het meest efficiënte middel is om iedereen kansen te bieden en zo uitzicht te geven op een rechtvaardig deel van onze welvaart. Geen enkele beleidsmaatregel draagt meer bij aan een snelle sociale convergentie dan investeringen in onderwijs en opleiding.

Onze onderwijs- en opleidingsstelsels moeten beter worden afgestemd op de behoeften van de arbeidsmarkt. Er is een groeiende vraag naar gespecialiseerde vaardigheden op het gebied van wetenschap, technologie, techniek en wiskunde, maar ook naar andere vaardigheden: de vaardigheid om problemen op te lossen, te communiceren, in teamverband te werken en innovatief en creatief te zijn.

De overheid en de particuliere sector moeten elkaar aanvullen in de inspanningen voor levenslang leren. Want de meest concurrentieële landen zijn juist die waar bedrijven het meest in vaardigheden investeren, onder meer door voor kwalitatief hoogwaardige leerstages te zorgen. Dat is ook de reden waarom ik tijdens bijeenkomsten met ondernemers en managers het belang daarvan benadruk.

De feedback die ik van bedrijfsleiders krijg, is zeer bemoedigend en laat zien dat het bedrijfsleven bereid is – en zelfs vastbesloten – om meer mensen aan te werven en nieuwkomers op te leiden, om hun overgang naar de arbeidsmarkt te vergemakkelijken.

Bestaande projecten op het gebied van duaal leren en leerstages op de werkvloer hebben de overgang naar de arbeidsmarkt voor velen vergemakkelijkt. Ik pleit daarom ten eerste voor meer initiatieven op het gebied van duaal onderwijs en duale opleidingen, hier en in andere lidstaten.

3.1.4. Jongeren

Dames en heren, en vooral de studenten onder u,

Laat me even ingaan op een thema dat u ongetwijfeld bezighoudt: banen voor jongeren. Ik weet dat de huidige cijfers op dat vlak allesbehalve bemoedigend zijn: 20 % van de jongeren op de Europese arbeidsmarkt kan geen baan vinden, waarmee jeugdwerkloosheid meer dan twee keer zo hoog als de gemiddelde werkloosheid.

Ik kan u verzekeren dat dit een topprioriteit is voor mij en de hele Commissie. En het feit dat alle EU-landen vorig jaar plannen voor de uitvoering van de jongerengarantie hebben ingediend, bewijst dat ook de lidstaten de jeugdwerkloosheid daadkrachtig willen aanpakken.

Die jongerengarantie is de ruggengraat van onze inspanningen. Het systeem is een hervorming op zich, maar het heeft ook onrechtstreeks tot doortastende structurele hervormingen geleid. De lidstaten hebben bijvoorbeeld de capaciteit van hun openbare diensten voor arbeidsvoorziening versterkt, maatregelen genomen om de werkgelegenheid te stimuleren en het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding verbeterd.

Op dat pad moeten we nu verder gaan. Als Europese Commissie verlenen wij de lidstaten actieve steun bij de uitvoering van de jongerengarantie.

Financieel doen we dat via het Werkgelegenheidsinitiatief voor jongeren, waarvoor we een budget van 6,4 miljard euro uittrekken.

Om de strijd tegen de jeugdwerkloosheid te versnellen, heb ik recent een voorstel op de tafel gelegd om de prefinanciering te verhogen. Deze maatregel – ter waarde van één miljard euro dit jaar – is bedoeld om de problemen te verhelpen die de lidstaten bij de uitvoering van het initiatief ondervinden bij gebrek aan liquiditeit. Met dit initiatief moeten we op korte termijn tot 650.000 jongeren kunnen helpen bij het zoeken van een baan, stage of opleiding.

3.2. Arbeidsmobiliteit

Dames en heren,

Ik heb zopas toegelicht hoe we nieuwe werkgelegenheid willen scheppen en onze jongeren beter naar de arbeidsmarkt willen toeleiden. Nu zou ik wat dieper willen ingaan op de bevordering van faire arbeidsmobiliteit.

Deze kwestie ligt zeer gevoelig bij de Europese burgers.

Het vrije verkeer is een in het Verdrag verankerd grondbeginsel waaraan de Commissie zeer veel belang hecht. Laat daarover geen twijfel bestaan. Het vrije verkeer van werknemers en diensten is onlosmakelijk verbonden met het succes van een grote Europese binnenmarkt. De interne markt draagt al decennialang bij aan groei en werkgelegenheid in de hele EU – in Oost en West, Noord en Zuid. Alle lidstaten hebben er baat bij.

Arbeidsmobiliteit binnen de EU kan een belangrijke rol spelen bij het oplossen van de problemen waarmee de arbeidsmarkten in de EU kampen. Arbeidsmobiliteit kan bijdragen aan een efficiëntere spreiding van de arbeidskrachten op de interne markt en een betere afstemming van het aanbod aan vaardigheden op de behoeften van de arbeidsmarkt.

Ik ben er absoluut van overtuigd dat arbeidsmobiliteit kansen biedt en als dusdanig geen bedreiging hoeft te zijn.

De interne markt moet dan wel fair functioneren en zo ook door de burgers worden ervaren. Ik ben mij ervan bewust dat dit momenteel niet altijd het geval is.

Daarom bereiden we tegen het einde van dit jaar een pakket voor. We willen in de eerste plaats een objectieve, feitelijke analyse maken van de arbeidsmobiliteit in de EU. Wie verhuist, vanwaar naar waar? In welke sectoren? Welke voordelen biedt dit en welke problemen brengt het eventueel met zich mee. Tot nu toe geven alle economische studies aan dat arbeidsmobiliteit zowel de landen van herkomst als de ontvangstlanden economisch ten goede komt. Maar we moeten ook oog durven te

hebben voor de problemen die ermee gepaard kunnen gaan, zowel in de landen van oorsprong, waar de vergrijzing versneld wordt, als in landen van bestemming. Om aan de bezorgdheid van de burgers tegemoet te komen en doordachte beleidsmaatregelen te kunnen nemen, hebben we behoefte aan een juist beeld van de situatie, gebaseerd op feiten en cijfers en niet op emoties.

In de tweede plaats willen we de nationale overheden – die voor handhaving van het arbeidsrecht en voor het innen van de sociale bijdragen bevoegd zijn – helpen om misbruiken en fraude te voorkomen. Cruciaal hierbij is dat nationale instanties samenwerken en op een efficiënte manier gegevens kunnen uitwisselen.

Bij grensoverschrijdende situaties moeten immers per definitie vaak gegevens uit verschillende landen samengelegd worden. De vorig jaar aangenomen handhavingsrichtlijn betreffende de detachering van werknemers biedt hiertoe een aantal instrumenten en ook het voorgestelde EU-platform ter bestrijding van zwartwerk moet misbruiken en fraude helpen voorkomen.

Maar naast een betere handhaving van de bestaande regels wil ik ook bekijken of de huidige wetgeving aan de realiteit en de noden van vandaag voldoet. Wellicht zullen we een voorstel op tafel leggen om de Verordening inzake coördinatie van de socialezekerheidssystemen te actualiseren. We zien bijvoorbeeld dat meer en meer lidstaten in uitkeringen bij langdurige zorgbehoeften voorzien – iets dat we als Commissie toejuichen vanuit sociaal oogpunt. Het lijkt ons aangewezen hiervoor een speciale coördinatieregeling in de Verordening te voorzien. Ook bekijken we of er aanpassingen moeten komen in de coördinatieregeling voor werkloosheidsuitkeringen en voor kinderbijlagen.

De Detacheringsrichtlijn van 1996 is een ander paar mouwen. Voorzitter Juncker heeft bij het aantreden van deze Commissie beloofd dat we de richtlijn zullen doorlichten. Daar zijn we mee bezig. Of we ook effectief een voorstel tot wijziging van de richtlijn zullen indienen, is nog geen uitgemaakte zaak.

In ieder geval zullen we aan de interne markt blijven vasthouden – we hebben deze immers meer dan ooit nodig om onze economie weer op de rails te krijgen.

3.3. Een moderne sociale wetgeving aangepast aan de noden van de veranderende arbeidsmarkt

Dames en heren,

Ik heb aan het begin van mijn toespraak geschetst hoezeer de arbeidsverhoudingen vandaag de dag verschuiven, hoe er nieuwe arbeidsvormen en -contracten ontstaan. Dit stelt ons als juristen voor een belangrijke opdracht: namelijk ervoor zorgen dat ons rechtskader mee evolueert.

Deze Commissie heeft in het algemeen van “betere regelgeving” een belangrijk werkpunt gemaakt. Ook binnen mijn beleidsdomein wil ik daartoe bijdragen. Er mag echter geen misverstand over bestaan: betere regelgeving is voor mij niet gelijk aan

deregulering. Betere regelgeving betekent: minstens dezelfde beschermingsgraad behouden, maar op een manier die zo mogelijk effectiever is, meer aangepast aan de noden en omstandigheden van vandaag en waar mogelijk minder administratieve rompslomp meebrengt.

Vanuit die optiek bekijken we de bestaande Europese regelgeving rond informatie en consultatie van werknemers. We hebben hierover recent de Europese sociale partners geconsulteerd en wachten nu hun antwoord af alvorens te bepalen welke kant we uitgaan. Ook het hele *acquis* over veiligheid en gezondheid op het werk – een pakket van 25 Richtlijnen – lichten we door. De eerste indicaties zijn dat er wellicht ruimte is om een aantal regels terug te schroeven, zoals de regelgeving rond beeldschermen. De technologie van die schermen is zodanig geëvolueerd dat de regelgeving achterhaald is. Daarentegen schiet de regelgeving over carcinogene stoffen wellicht tekort om werknemers voldoende te beschermen tegen risico's verbonden aan nieuwe stoffen.

Ook de Arbeidstijdenrichtlijn ligt na meer dan 10 jaar van discussie nog steeds als een hete aardappel op ons bord. De Europese sociale partners zijn er jammer genoeg niet in geslaagd hierover tot een overeenkomst te komen, waardoor de Commissie opnieuw aan zet is.

De bewegingsruimte in deze dossiers is niet altijd even groot – en dat is een “understatement”. Toch lijkt het mij, om een triple A-rating waardig te zijn, noodzakelijk dat we ook op het terrein van de Europese arbeidswetgeving vooruitgang boeken en de omschakeling naar de eenentwintigste eeuw resoluut maken.

3.4. Het sociale Europa versterken

Dames en heren,

We hebben in Europa een lange en sterke sociale traditie. Dit is het continent waar economische groei en sociale bescherming altijd hand in hand gingen. Waar sociale dialoog geen hol begrip is. Zelf geloof ik al een loopbaan lang in het devies: aanmoedigen wie vooruit wil, meetrekken wie achterop raakt. Het is zelfs de essentie van mijn politieke visie.

Vanaf mijn eerste werkdag als commissaris heb ik systematisch geprobeerd de sociale dimensie van de EU – en van de Economische en Monetaire Unie in het bijzonder – te versterken. We moeten ervoor zorgen dat we dichter naar elkaar toe groeien, in plaats van verder uit elkaar te drijven. En het is belangrijk dat deze convergentiebeweging ieders positie versterkt en onze sociale en economische normen aanscherpt en beter doet naleven. We moeten zorgen voor een opwaartse convergentie.

Ik weet het, de voorbije jaren lag de Europese focus – noodgedwongen – vaak op financiële doelstellingen: de financiële sector redden en terug op het juiste pad krijgen, olopemde overheidsschulden onder controle krijgen. Dat werk moest gebeuren. Maar vandaag is het belangrijk dat ook de sociale dimensie van onze Economische en Monetaire Unie wordt versterkt.

En we maken daar concreet werk van: in de analyse in het Europees Semester van dit jaar, waar we in de komende dagen de laatste hand aan zullen leggen, zijn economische en sociale doelstellingen al beter geïntegreerd. De bril waarmee we naar economische onevenwichtigheden speuren, focust nu ook op sociale uitdagingen. Sociale en werkgelegenheidscriteria doen hun intrede in de procedure voor macro-economische onevenwichten. "Fairness" – sociale en maatschappelijke rechtvaardigheid – staat prominent op onze agenda.

De Europa 2020-doelstellingen – die armoede en sociale uitsluiting willen verminderen – worden niet langer overschaduwed door de noodmaatregelen waartoe de crisis ons dwong. Kortom, onze sociale ambities zijn bezig aan een stevige en volkomen gerechtvaardigde comeback. Europa moet en zal het continent van de sociale markteconomie blijven.

Ik wil er trouwens uitdrukkelijk over waken dat de sociale partners in deze doelstellingen een prominentere rol gaan spelen. Zij zijn essentiële partners in onze agenda voor groei en banen.

Daarom wil deze Commissie hen nauwer bij het economisch bestuur en de besluitvorming van de EU betrekken.

Op 5 maart hebben we al het startschot gegeven voor een nieuw begin voor de sociale dialoog, via een conferentie met de Europese en nationale sociale partners waarop we concrete verdere stappen besproken hebben. En op dat elan willen we doorgaan. Vakbonden en werkgevers zijn belangrijke bondgenoten in het versterken van onze Europese sociale markteconomie.

4. CONCLUSIE

Dames en heren, geachte professoren, alumni en studenten,

U hoort het – de Europese Commissie heeft een ambitieuze sociale agenda vooropgesteld. En ik ben vastberaden om deze daadkrachtig uit te voeren, met alle instrumenten waarover ik beschik: de Europese sociale wetgeving, het economisch bestuur en de jaarlijkse cyclus van het Europees Semester, en krachtige fondsen om de werkgelegenheid en het sociaal beleid te ondersteunen.

Tegelijk wil ik nauw samenwerken met de lidstaten, de regio's, de sociale partners en het middenveld in de uitwerking van deze agenda. En luisteren naar de wensen en noden van de burgers, om hun vertrouwen in Europa terug te winnen. Ook uw stem wil ik horen.

Academici en studenten, onze denkers van vandaag en morgen, jullie zullen mee vorm geven aan dat sociale Europa van de toekomst. Verwaarloos die verantwoordelijkheid niet. Ik sta in elk geval open voor uw inbreng.

Want ook dat maakt voor mij deel uit van een echt sociale agenda: dialoog en samenwerking.

Ik ben dan ook blij u persoonlijk te hebben kunnen toespreken en ik kijk er met belangstelling – en nieuwsgierigheid – naar uit om met de nieuwe winnaar van de Vivesprijs 2015 – een veelbelovende jonge stem binnen het sociaal recht – kennis te kunnen maken.

Hartelijk dank voor uw aandacht.

